

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра історії, теорії мистецтв та виконавства

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор за науково-педагогічної
і навчальної роботи та рекрутації,
проф. Гаврилюк С. В.

2015 р.

ЕСТРАДНИЙ АНСАМБЛЕВИЙ ПРАКТИКУМ

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
напряму: 6.020204 «Музичне мистецтво»

Луцьк – 2015

**Робоча програма вибіркової і навчальної дисципліни
«Естрадний ансамблевий практикум»**

для студентів за галуззю знань 0202 «Мистецтво», напрямом 6.020204 «Музичне мистецтво».

«1» жовтня 2015 р. – 13 с.

Розробник: народний артист України, професор Чепелюк В. А.

Рецензент: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства Драганчук В. М.

**Робоча програма навчальної дисципліни
затверджена на засіданні кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства**

протокол № 2 від 18. 09 2015 р.

Завідувач кафедри: _____ (Чепелюк В. А.)

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією Інституту мистецтв**

протокол № 2 від 14. 10 2015 р.

Голова науково-методичної комісії Інституту мистецтв _____ (Шиманський П.Й.)

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету**
протокол № 3 від 18. 11 . 2015 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів: 18,5	0202 «Мистецтво»	Вибіркова
Модулів: 16	6.020204 «Музичне мистецтво», спеціалізація «Естрадний спів»	Роки підготовки: 1–4
Змістових модулів: 8		Семестри: 1–8
ІНДЗ: немає		Лабораторні заняття: 134 год.
Загальна кількість годин: 555		Індивідуальні заняття: 126 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання): аудиторних: 2 год. самостійної роботи: 2–3 год. консультацій: 0,3 год.	«Бакалавр»	Самостійна робота: 261 год.
		Консультації: 34 год.
		Форми контролю: диф. заліки – 1,3,4,6,7 семестри Екзамени – 2,5,8 семестри

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Естрадний ансамблевий практикум» є різнобічне виховання особистості майбутнього співака, практична підготовка студентів до естрадного ансамблевого співу та основ ансамблевого диригування, озброєння їх основними знаннями про будову голосового апарата і особливості його функціонування, формування необхідних вокальних навичок й умінь, опанування жанрово-стильових особливостей виконання творів різних епох, напрямів сольного та ансамблевого репертуару.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розуміння механізмів співацького процесу у естрадному ансамблевому виконанні;
- формування критеріїв якості співу і співацької майстерності;
- розвиток активного вокального слуху;
- розвиток ансамблевого чуття та вміння будувати ансамблевий спів;
- формування та удосконалення вокально-технічних та художньо-виразових навичок, домагання свідомого володіння голосом у естрадному ансамблевому виконанні.

3.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- особливості кантиленного співу у естрадному ансамблевому виконавстві;
- закономірності та засоби виконання естрадних ансамблевих творів;
- особливості роботи резонаторів, організацію співочого дихання у естрадному ансамблевому співі, опори звуку;

вміти:

- виконувати твори різних стилів і жанрів;
- володіти рівністю звучання голосу на різних ділянках діапазону;
- удосконалювати дикцію та артикуляцію;
- володіти навичками ансамблевого співу.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Початковий етап формування співацьких і диригентських ансамблевих навичок

Тема 1. Засвоєння співацької постави, формування співацької установки.

Тема 2. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.

Змістовий модуль 2.

Продовження початкового етапу формування співацьких і диригентських ансамблевих навичок

Тема 3. Формування фонетичного слуху та вокальних уявлень про акустично повноцінне звучання співацького голосу.

Тема 4. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.

Змістовий модуль 3.

Розвиток основних співацьких і диригентських ансамблевих навичок

Тема 5. Набуття основних навичок формування голосних та артикуляції приголосних звуків під час співу на середній ділянці діапазону.

Тема 6. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.

Змістовий модуль 4.

Продовження розвитку основних співацьких та диригентських ансамблевих навичок

Тема 7. Робота над вірним співацьким звукоутворенням на центральній ділянці діапазону.

Тема 8. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.

Змістовий модуль 5.

Розвиток свідомих співацьких та диригентських ансамблевих уявлень

Тема 9. Удосконалення співацького дихання.

Тема 10. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.

Змістовий модуль 6.

Продовження розвитку свідомих вокальних співацьких та диригентських ансамблевих уявлень

Тема 11. Формування навички високої співочої позиції.

Тема 12. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.

Змістовий модуль 7.

Формування вокального слуху і співацьких та диригентських ансамблевих навичок

Тема 13. Набуття основних навичок формування голосних та артикуляції приголосних звуків під час співу на всіх ділянках діапазону.

Тема 14. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.

Змістовий модуль 8.

Продовження формування вокального слуху і співацьких та диригентських ансамблевих навичок

Тема 15. Поступове розширення співацького діапазону.

Тема 16. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2.

Назви змістових модулів	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лабор.	Індив.	Конс.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Початковий етап формування співацьких і диригентських ансамблевих навичок						
Тема 1. Засвоєння співацької постави, формування співацької установки.	40	10	10	2	16	2
Тема 2. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.	35	8	8	2	15	2
Разом за змістовим модулем 1	75	18	18	4	31	4
Змістовий модуль 2. Продовження початкового етапу формування співацьких і диригентських ансамблевих навичок						
Тема 3. Формування фонетичного слуху та вокальних уявлень про акустично повноцінне звучання співацького голосу.	40	10	8	2	18	2
Тема 4. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.	35	8	8	2	15	2
Разом за змістовим модулем 2	75	18	16	4	33	4
Змістовий модуль 3. Розвиток основних співацьких і диригентських ансамблевих навичок						
Тема 5. Набуття основних навичок формування голосних та артикуляції приголосних звуків під час співу на середній ділянці діапазону.	40	10	10	2	16	2
Тема 6. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.	35	8	8	2	15	2
Разом за змістовим модулем 3	75	18	18	4	31	4
Змістовий модуль 4. Продовження розвитку основних співацьких та диригентських ансамблевих навичок						
Тема 7. Робота над вірним співацьким звукоутворенням на центральній ділянці діапазону.	32	8	8	2	12	2
Тема 8. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.	28	8	6	2	10	2
Разом за змістовим модулем 4	60	16	14	4	22	4
Змістовий модуль 5. Розвиток свідомих співацьких та диригентських ансамблевих уявлень						
Тема 9. Удосконалення співацького дихання.	32	10	10	2	8	2
Тема 10. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.	28	8	8	2	8	2

Разом за змістовим модулем 5	60	18	18	4	16	4
Змістовий модуль 6. Продовження розвитку свідомих вокальних співацьких та диригентських ансамблевих уявлень						
Тема 11. Формування навички високої співочої позиції.	32	10	8	2	10	2
Тема 12. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.	28	8	8	2	8	2
Разом за змістовим модулем 6	60	18	16	4	18	4
Змістовий модуль 7. Формування вокального слуху і співацьких та диригентських ансамблевих навичок						
Тема 13. Набуття основних навичок формування голосних та артикуляції приголосних звуків під час співу на всіх ділянках діапазону.	38	8	8	2	18	2
Тема 14. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум.	37	6	6	4	19	2
Разом за змістовим модулем 7	75	14	14	6	37	4
Змістовий модуль 8. Продовження формування вокального слуху і співацьких та диригентських ансамблевих навичок						
Тема 15. Поступове розширення співацького діапазону.	38	8	6	2	20	2
Тема 16. Диригування хорових творів. Робота з хоровою партитурою та колоквіум..	37	6	6	4	19	2
Разом за змістовим модулем 8	75	14	12	6	39	4
Усього годин	555	134	126	34	229	32*

* Проводяться за графіком в позаурочний час за рахунок годин самотійної роботи.

5. Методи навчання

З метою формування професійних компетенцій поряд з традиційними методами вокальної педагогіки (вправління, вокалізація, сольфеджування, інтерпретація, імпровізація) широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення педагогічного процесу. Це, наприклад, комп'ютерна підтримка навчального процесу, моделювання видів вокальної діяльності, стимулювання художнього навчання, пролонгований художньо-виконавський тренінг, художньо-психологічна підтримка, регуляція волевих зусиль, активізація вокально-виконавської діяльності тощо.

6. Форми підсумкового контролю успішності навчання – диференційовані заліки та екзамені

Протягом семестру студент вивчає і представляє на модульних контрольних роботах (заліку, екзамені):

- ансамблеве виконання – ансамблеве диригування двох творів.

**Орієнтовний список творів для ансамблевого виконання:
Твори a cappella**

1. М.Леонтович, сл. В.Сосюри. „Льодолом”.
2. Д.Бортнянський. „Херувимська пісня”.
3. А.Лотті. „Miserere”.
4. Укр. нар. пісня в обр. В.Суржі „Чом, чом, чом, земле моя”.
5. С.Ганєєв, сл. А.Фета „Серенада”.
6. Я.Степовий, сл. Т.Шевченка „Садок вишневий”.
7. Укр. нар. пісня в обр. М.Леонтовича „Зашуміла ліщинонька”
8. М.Леонтович. „Літні тони”
9. А.Ведель. „Блажен муж”
10. М.Речкунов, сл. А.Фета „Осінь”
11. М.Пархаладзе. „Озеро”
12. В.Тиможинський, сл. Лесі Українки „Моя одинокая зірка”
13. М.Вербицький. „Хваліте Господа з небес”
14. Укр. нар. пісня в обр. М.Леонтовичаю „Ой сивая зозуленька”
15. О.Львов. „Вечери Твоя тайняя”

Твори із супроводом

1. С.Гулака-Артемівський. Арія Андрія з хором з опери „Запорожець за Дунаєм”
2. О.Олександров, сл. О.Количева „Поєма про Україну”
3. Ф.Шуберт. Хор з месси G-Dur “Kyrie”.
4. А. Вівальді. „Gloria” I частина.
5. Й.Гайдн. „O Sanna in exelsis” з месси G-Dur
6. М.Глінка, сл. М.Кукольника „Попутна пісня”
7. Б.Сметана. Хор „Как же нам не веселиться” з опери „Продана наречена”
8. Л.Ревуцький, сл. Т.Шевченка „Ой чого ти почорніло”
9. Г.Гладкой, обр. Л.Ревуцького „Заповіт”
10. К.Данькевич. Хор „Чорний крук” з опери „Богдан Хмельницький”
11. Д.Бортнянський. „Славим тебе, весна”
12. О.Козловський. „Реквієм” I частина.
13. Дж.Каччіні „Ave Maria”
14. К.Проснак. „Море”

7. Методи та засоби діагностики успішності навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

- методи усного контролю: індивідуальне прослуховування, співбесіда, залік.
- методи самоконтролю: уміння самостійно розучувати твори програмного репертуару та проводити їх вокальний аналіз.

1. Розподіл балів, які отримують студенти

Перший семестр

Таблиця 3.1

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість	
Модуль 1		Модуль 2		
Зміст. модуль 1		МКР 1		
T1	T2	60	100	
20	20			

Другий семестр

Таблиця 3.2

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість	
Модуль 3		Модуль 4		
Зміст. модуль 3		МКР 2		
T3	T4	60	100	
20	20			

Третій семестр

Таблиця 3.3

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість	
Модуль 5		Модуль 6		
Зміст. модуль 3		МКР 3		
T5	T6	60	100	
20	20			

Четвертий семестр

Таблиця 3.4

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість	
Модуль 7		Модуль 8		
Зміст. модуль 4		МКР 4		
T7	T8	60	100	

20	20		
----	----	--	--

П'ятий семестр

Таблиця 3.5

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість
Модуль 7		Модуль 8		
Зміст. модуль 4		МКР 4		
T8	T10	60		100
20	20			

Шостий семестр

Таблиця 3.6

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість
Модуль 7		Модуль 8		
Зміст. модуль 4		МКР 4		
T711	T12	60		100
20	20			

Сьомий семестр

Таблиця 3.7

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість
Модуль 7		Модуль 8		
Зміст. модуль 4		МКР 4		
T13	T14	60		100
20	20			

Восьмий семестр

Таблиця 3.8

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість
Модуль 7		Модуль 8		
Зміст. модуль 4		МКР 4		
T15	T16	60		100
20	20			

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диф. заліку
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 - 81	C	
67 -74	D	Задовільно
60 - 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

Критерії поточного оцінювання

➤ 20–18 балів	–	студент володіє теоретичними знаннями про основні вокальні навички у межах програми, вміє використовувати набуті знання у співацькій діяльності на творах відповідної складності. Вміє аналізувати власний спів, визначати недоліки і свідомо їх усувати. На досить високому рівні володіє основами вокальної техніки, сформованими базовими вокальними навичками. Емоційно, творчо, виразно виконує вокальний твір, адекватно передаючи його художній образ;
➤ 17–15 балів	–	студент сприймає і інтерпретує вокальні образи досить повно, але має стандартне мислення, бракує власних висновків. Виявляє достатній рівень засвоєння музичного матеріалу, але при цьому не достатньо повно робить аналіз свого співу, допускає незначні помилки у виконанні вокальних творів, потребує допомоги викладача. Трапляються недоліки у формуванні вірного вокального звучання та відтворенні музичного образу;
➤ 14–12 балів	–	у своїй вокально-виконавській діяльності студент частково свідомо виконує завдання викладача. Його вокальні навички на задовільному рівні сформованості. Студент володіє основним музичним матеріалом на рівні епізодичності, виявляє здатність з допомогою викладача виконувати елементарні виконавські завдання; може відтворити художній образ вокального твору, але не завжди контролює свою вокальну надійність; має фрагментарні уявлення про роботу щодо формування основних вокальних навичок;
➤ 11–8 балів	–	студент здатний сприймати та відтворювати окремі фрагменти вокального твору, але знання музичного матеріалу на низькому рівні, набуті теоретичні знання не вміє використовувати у власній вокальній діяльності. Основні вокальні навичок не розвинуті;
➤ 7–1 бал	–	у студента сприйняття музичного образу на дуже низькому рівні, слабо сформоване художньо-естетичне мислення;
➤ 0 балів	–	завдання не представлено.

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

➤ 60–54 бали	–	студент володіє теоретичними знаннями у межах програми, вміє використовувати набуті знання і практичні уміння у співацькій діяльності. Вміє аналізувати власний спів, визначати недоліки і свідомо їх усувати. На досить високому рівні володіє вокальною технікою, сформованими вокальними навичками. Емоційно, творчо, виразно виконує вокальний твір, адекватно передаючи його художній образ;
➤ 53–45 балів	–	студент сприймає і інтерпретує вокальні образи досить повно, але має стандартне мислення, бракує власних висновків. Виявляє достатній

		рівень засвоєння теоретичного матеріалу, але при цьому не достатньо повно робить аналіз свого виконання, допускає незначні помилки у виконанні вокальних творів, потребує допомоги викладача. Трапляються недоліки у відтворенні музичного образу;
➤ 44–36 балів	–	студент здатний сприймати і відтворювати окремі фрагменти вокального твору на задовільному рівні, знайомий з мінімальним теоретичним матеріалом, але не використовує його у співі
➤ 35–18 балів	–	розвиток вокально-технічних навичок на низькому рівні. Виконавська інтерпретація не адекватна художньому образу твору;
➤ 17–1 бал	–	уміння, розвиток вокально-технічних навичок, уява художнього образу відсутні або на дуже низькому рівні;
➤ 0 балів	–	завдання не представлено.

Перевірка знань студентів **заочної форми навчання** передбачає виконання письмових індивідуальних завдань за темами змістових модулів. Оцінювання:

➤ <i>відмінно</i>	–	студент володіє теоретичними знаннями у межах програми, вміє використовувати набуті знання і практичні уміння у співацькій діяльності. Вміє аналізувати власний спів, визначати недоліки і свідомо їх усувати. На досить високому рівні володіє вокальною технікою, сформованими вокальними навичками. Емоційно, творчо, виразно виконує вокальний твір, адекватно передаючи його художній образ;
➤ <i>добре</i>	–	студент сприймає і інтерпретує вокальні образи досить повно, але має стандартне мислення, бракує власних висновків. Виявляє достатній рівень засвоєння теоретичного матеріалу, але при цьому не достатньо повно робить аналіз свого виконання, допускає незначні помилки у виконанні вокальних творів, потребує допомоги викладача. Трапляються недоліки у відтворенні музичного образу;
➤ <i>задовільно</i>	–	студент здатний сприймати і відтворювати окремі фрагменти вокального твору на задовільному рівні, знайомий з мінімальним теоретичним матеріалом, але не використовує його у співі
➤ <i>незадовільно</i>	–	розвиток вокально-технічних навичок на низькому рівні, виконавська інтерпретація не адекватна художньому образу твору або завдання не представлено

9. Методичні матеріали

1. Адулов Н. А. Руководство по постановке певческого и разговорного голоса. Для дикторов, актеров, педагогов и др. / Николай Алексеевич Адулов. – Липецк, 1996. – 375 с.
2. Антонюк В.Г. Постановка голоса: навчальний посібник для студентів вищих муз. навч. закладів / Валентина Геніївна Антонюк. – К. : Українська ідея, 2000. – 68 с.
3. Апраксина О.А. Методика музыкального воспитания в общеобразовательной школе / О. А. Апраксина. – М. : Просвещение, 1982. – 221 с.
4. Арчажникова Л. Профессия – учитель музыки / Л. Арчажникова . – М. : Просвещение, 1984. – 107 с.
5. Аспелунд Д. С. Развитие певца и его голоса / Д.С. Аспелунд. – М;Л.: Музгиз, 1952. – 191 с.
6. Базиликут Б. Орфоепія в співі. Навчальний посібник – Л., 2001. – 135 с.
7. Варламов А. Полная школа пения / А. Варламов. – М. : Музгиз, 1953. – 110 с.
8. Вербов А. Техника постановки голоса / Александр Михайлович Вербов. – М. : Музгиз, 1961. – 51 с.
9. Вілінська І.Н. Вокалізи для середнього голосу з фортепіано / І.Н. Вілінська. – К. : Держ. вид-во. образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1961. – 75 с.
10. Вокализы итальянских композиторов и учителей пения XVII – XVIII веков для среднего голоса и фортепиано. – Спб : Композитор, 2006. – 32 с.

10. Список джерел

1. Антонюк В.Г. Українська вокальна школа: етнокulturологічний аспект: монографія / Валентина Геніївна Антонюк. – К.: Українська ідея, 2001. – 144с.
2. Антонюк В. Г. Формування української вокальної школи : історико-культурний аспект : дослідницька праця / Валентина Геніївна Антонюк . – К. : Українська ідея, 1999. – 24 с.
3. Антонюк В.Г. Традиції української вокальної школи. Микола Кондратюк : наукове дослідження / Валентина Геніївна Антонюк - К.: Українська ідея, 1998 .- 148с.
4. Антонюк В. Формування індивідуального виконавського стилю: культурно-антропологічний аспект: наукове дослідження / Валентина Геніївна Антонюк.- К.: Українська ідея, 1999. – 24с.
5. Аспелунд Д. С. Основные вопросы вокально-речевой культуры / Д. Аспелунд. – М. : Музыка, 1983. – 128 с.
6. Багрунов В.П. «Альфа» и «омега» феномена Шаляпина / В.П.Багрунов // Мариинский театр № 5-6. – 1996.
7. Благовидова О.Н. Статьи и материалы к 100-летию со дня рождения / О.Н. Благовидова. – Одесса : Печатный дом, 2005. – 138 с.
8. Булатова О.С. Педагогический артистизм / О.С. Булатова. – М. : Академия, 2001. – 239 с.
9. Василенко Л.М. Взаємодія вокального і методичного компонентів у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя музики : дис. канд. пед. наук : / Василенко Людмила Михайлівна. – К., 2003. – 211с.
10. Вопросы вокальной педагогики: вып. 2. – М.: Музыка, 1964. – 244 с.
11. Вопросы вокальной педагогики: вып. 3. – М.: Музыка, 1967. – 151 с.